

HOLOKAUSTY

IZRAEL, GAZA
A VÁLKA PROTI ZÁPADU

GILLES KEPEL

HOLOKAUSTY:
IZRAEL, GAZA A VÁLKA
PROTI ZÁPADU

Gilles Kepel

**HOLOCAUSTES: ISRAËL, GAZA ET LA
GUERRE CONTRE L'OCCIDENT**

Copyright © Plon 2024

Vydáno po dohodě s SAS Lester Literary

Agency & Associates

České vydání © Bourdon, 2024

Překlad © Barbora Šúchová

Obálka © Jiří Dvorský

ISBN: 978-80-7611-195-0

HOLOKAUSTY

IZRAEL, GAZA
A VÁLKA PROTI ZÁPADU

GILLES KEPEL

Obsah

SVĚTOVÝ OTŘES PO 7. ŘÍJNU	11
PROLOG	27
I. KAPITOLA: TRESTNÁ VÝPRAVA 7. ŘÍJNA	31
Minulost a současnost „požehnaných trestných výprav“	34
O šejchu Nasralláhovi	44
Zapojení Húsíů	45
Sbližování Hamásu a Íránu	48
II. KAPITOLA: IZRAELSKÉ ROZPORY	61
Rukojmí zélóťů	62

Od pogromu v Beeri k masakru v Gaze	67
Demografická situace náboženských stran	70
Protiváha amerického judaismu	76
III. KAPITOLA: GEOPOLITIKA MASAKRU	83
Politika soudržnosti	84
Turecká obojakost	91
Trojí rozkročení Kataru	98
Rusko a Čína: od třetího světa ke globálnímu Jihu	104
IV. KAPITOLA: BĚDA ZÁPADU!	109
Hrozba genocidy	111
Nejednoznačná ofenzíva JAR	118
Supervelmoc Saúdská Arábie a globální výzvy	122
V. KAPITOLA: PRUDKÁ GLOBALIZACE KONFLIKTU	129
Od ambivalentní mezinárodní spravedlnosti po otálení OSN	129

Nové zlomové linie	138
Strategické postavení Íránu	139
Americké volební dilema po 7. říjnu	149
Katar a Egypt: hra plná úskoků	155
POUŽITÉ MAPY	166-173
PODĚKOVÁNÍ	175

SVĚTOVÝ OTŘES PO 7. ŘÍJNU

Kataklyzma ze 7. října 2023 a jeho okamžité následky mne ve spojitosti s vyvolanou lidskou tragédií a nesmírným traumatem utvrdily, že tak zásadní událost je třeba osvětlit a uvést do kontextu. Nebylo na co čekat, bylo třeba neprodleně určit příznaky neštěstí, které se šířilo rychlostí pandemie, z níž jsme se sotva vymanili, a promptně stanovit diagnózu. Především jsem se chtěl vymezit vůči protichůdné a ohlušující radikální rétorice, která zní veřejným prostorem. Zastírala totiž složité příčiny jevu, aby podpořila zjednodušující ideologický zápal. Snažil jsem se co nejrychleji odhalit fanatismem opomíjené „slepé skvrny“, abych přinesl nezaujatou, racionální a ověřitelnou tezi. Oba zrcadlové masakry se týkaly nás všech a od počátku jsem vzhledem k jejich symbolickému významu předpokládal, že v celém Středomoří, Evropě i Americe přinesou střednědobé i dlouhodobé důsledky. Skýtají totiž potenciál destabilizovat světový řád platný od roku 1945.

Knih o tragédii završuje půlstoletí výzkumu Blízkého východu, s nímž jsem začal v létě roku 1974. Čtyři dekády jsem působil jako vysokoškolský profesor na univerzitách ve Francii i po celém světě. Za ta léta jsem vedl čtyřicet pět disertačních prací a publikoval přes dvacet knih přeložených téměř do stejného počtu jazyků. Tento text o bezprostředních událostech si klade za cíl

zasadit je do širší perspektivy, aby do nich vnesl světlo a mohl nastínit jejich možné důsledky. Smysl mé práce tkví v pozorování, analýze následků a zapojení do veřejné diskuse. Je to o to naléhavější, protože akademickou půdu opouštím ve chvíli, kdy ji ty samé události ve spárech protichůdných vášní pustoší. Kampusy od Kalifornie po Evropu okupují studenti a vyučující, kteří z výsostného podhoubí myšlenek a vzdělanosti udělali bitevní pole, kde lačnost po vědění nahradil ideologický zápal. Naopak já jsem se účastnil debat a vyměňoval jsem si korespondenci s těmi, na něž vyhrocení konfliktu dopadlo nejvíce. Od konferencí v evropských synagogách až po vydání arabského překladu prvního francouzského vydání knihy *Holocaustes* (vznikl v Libanonu a vyšel v Kuvajtu v květnu 2023) jsem se snažil podělit o nashromážděné vědomosti, abych zájemcům pomohl utříbit si střípky potřebné k nalezení realistického a spásného východiska z této bezprecedentní tragédie.

Události ze soboty 7. října 2023 a jejich následky v podobě krvavé trestné výpravy Hamásu na židovský stát a zmasakrování Palestinců v Gaze při izraelské odvetě v první čtvrtině 21. století totiž znamenají prudký zvrat. Třetí tisíciletí křesťanské éry již 11. září 2001 zahájila slovy jejího saúdskoarabského strůjce Usámy bin Ládina „dvojitá požehnaná trestná výprava na New York a Washington“. Tak bin Ládin útok nazval, když z afghánské jeskyně promluvil pro televizi al-Džazíra 7. října 2001.

Úder spáchaný nadnárodní sunnitskou organizací al-Káida, který měl stanout na prahu islamistického tisíciletí, však ducha tehdejšího západního světa nezlomil. Pařížský deník *Le Monde* můžeme stěží podezírat, že straní Spojeným státům, a přesto se na jeho první stránce objevil titulek: „Všichni jsme Američané“. O dvě desetiletí později nový nájezd jiného islamistického hnutí, tentokrát palestinského, napojeného na šíitskou íránskou osu odporu, nejenže židovskému státu přivodil nejhorší vojenský a existenční šok od vyhlášení nezávislosti v roce 1948, ale také hluboce a v nebyvalém měřítku ochromil západního hegemonu zevnitř. Ten se dočkal démonizace a jeho vlastní mládež jej začala často-

vat jako opovrhovaný Sever, proti němuž povstala vznešená ad hoc koalice globálního Jihu. Izrael se v jejich očích smrsknul na výčet svých hříchů a stal se příkladným symbolem zavrženíhodného Severu. V tomto morálním přehodnocování světa ztělesňuje Gaza utrpení par excellence a stala se nositelkou současného chápání „genocidy“ páchané Severem na Jihu. Palestinské území sužuje naprostá spoušť v důsledku bombardování, jež si vyžádalo desetitisíce mrtvých a raněných, nucené přesuny obyvatelstva z jednoho konce enklávy na druhý, hladomor šířící se s přerušením humanitární pomoci... To vše se interpretuje jako vyvrcholení největšího zločinu v dějinách lidstva, který představovala evropská kolonizace, provázená otrokářstvím. V tomto metanarativu se na trestnou výpravu Hamásu taktně pozapomíná.

Epistemologický převrat korunuje pronikání woke a dekoloniálních ideologií na americké a evropské univerzity od konce dvacátého století, kdy se začaly šířit po sociálních sítích. Spočívá především v redefinici termínu holokaust – v současném chápání se ustálil po konci druhé světové války pro označení vyhlazování evropských Židů nacisty. Právě na tomto základě OSN v roce 1947 vytvořila židovský stát jako útočiště pro přeživší šoa, což je hebrejský termín znamenající vyhlazení. Koncem podzimu 2023, po bombardování Gazy v odvetě za pogrom ze 7. října, ztratil Izrael, protivníky nyní označovaný za genocidní stát, kredit na mezinárodní scéně právě z toho důvodu, z jakého jej OSN morálně a právně založila. A opovrzení se dostává i vládám očerňovaným za příslušnost k Severu, které podporují právo židovského státu na existenci, ač kritikou premiéra Netanjahua nešetří. Naši ideologové je odkazují zpět k vlastnímu prvotnímu hříchu – evropské koloniální expanzi. Přířkli jí narativ holokaustu světových dějin par excellence, který nyní nahrazuje vyhlazování Židů nacisty, jakožto zosobnění univerzálního Zla.

Zatímco tedy pokračuje izraelská vražedná ofenzíva v Gaze, Írán se svými spojenci z osy odporu útočí na židovský stát, ten mu to oplácí a narušuje se mezinárodní námořní plavba v Rudém

moři a Suezském průplavu, na Severu vzplála další bitva: kampusy okupují aktivisté z řad studentů, kteří požadují přerušeni veškerých vztahů s izraelskými univerzitami a skandují globalizované heslo v angličtině: „From the river to the sea, Palestine will be free!“ Chytlavý rým a plná ústa svobody nicméně znamenají, že mezi řekou Jordán a Středozemním mořem má podle nich místo pouze Palestina, Izrael tudíž nikoli. V podobném duchu vyhánějí šovinističtí židovští osadníci palestinské obyvatele ze Západního břehu Jordánu, aby v něm mohli opět nastolit biblickou Judeu a Samaří, které Hospodin zamýšlel věnovat výhradně Izraelitům.

Oproti těm, kteří zpětně dávají požehnání dějinným událostem, aby je podřídili přehnaně mystickému vzpomínání, mladí demonstranti na euroamerických kampusech, skandující své rýmované slogany, mají znalosti geografie, a dokonce i té nejnovější chronologie, jen povšechné a navíc se na ně nabalil ideologický balast: z minulosti ignorují vše, kromě případů, kdy ji přepisují, aby ospravedlnili své dnešní přesvědčení. Ještě před narozením generace Z s telefony neustále připojenými k sociálním sítím byl v roce 1993 zahájen mírový proces v Oslu. Ve svaté zemi Židů, křesťanů a muslimů se po první intifádě, palestinském povstání započatém roku 1987, začalo pracovat na dvoustranném řešení. Jak uvidíme níže, úsilí rovným dílem torpédovaly strana Likud premiéra Netanjahua, inspirovaná americkými neokonzervativci, a palestinský Hamás, podporovaný Íránskou islámskou republikou. Abrahámovské dohody z roku 2020 pod záštitou Donalda Trumpa měly Blízkému východu zajistit dostatečné bohatství na to, aby se otázka palestinského státu zametla pod koberec. Společný podnik technologicky zdatného izraelského národa a bohatých petromonarchií Arabského poloostrova měl přinést celé oblasti prosperitu. A z téhle obrovské iluze vzešla na podzim roku 2023 smršť násilí. Význam však pochopíme pouze tehdy, pokud vše zasadíme do perspektivy nedávné historie.

Naše chápání tragédie tříští bezpočet obrazů, které zaplavují online prostor, čímž stírají paměť a brání zaujetí stanoviska.

Jev nemá v takovém měřítku obdoby a vyústil v první globální politickou mobilizaci inspirovanou především sociálními sítěmi zaplavenými dezinformacemi. Dvojnásobná požehnaná trestná výprava z 11. září 2001 náležela do doby uvadající slávy satelitní televize a rezonovala především na katarské stanici al-Džazíra, ale pogrom ze 7. října 2023 o dvacet let později se odehrál už v digitální éře, kterou zahájil v únoru roku 2005 vznik YouTube. V následujícím desetiletí jeho zruďné využívání ještě vystupňoval Islámský stát, když bez skrupulí streamoval záběry z mučení zajatců a rukojmích. Na 3 000 džihádistů z brigád Izz ad-Dína al-Kassáma, kteří 7. října překročili hranici s Izraelem, masakr v reálném čase natáčelo. Videá obletěla displeje chytrých telefonů po celém světě. Mezi potenciálními sympatizanty zafungovala jako *Legenda aurea* digitálního věku, v řadách protivníků vyvolala paniku a obyčejné lidi vyděsila.

Zejména ve Francii zpočátku panovala solidarita s oběťmi. Vzpomínka na útoky Islámského státu na francouzské půdě dosud nevybledla a masakr účastníků festivalu Supernova připomněl krveprolití v Bataclanu 13. listopadu 2015. Rány z automatických zbraní přerušované provoláváním identického hesla „*Alláhu Akbar!*“ přímo vybízely k ztotožnění obětí obou útoků džihádistů.

Následovaly však desítky dnů nejistoty, během nichž různí islamističtí aktéři, jako například Hizballáh, chtěli udržet kontakt s „progresivními“ západními influencery a většinu úmrtí připisovali palbě izraelské armády. Ofenzíva židovského státu v Pásmu Gazy *ipso facto* proměnila oběti v katy. Sociální sítě zaplavily internet fotografiemi bombardování, zkrvavených těl drcených pod betonem a lidí prchajících v apokalyptických kulisách. Izraelští piloti a dělostřelci samozřejmě nikoho holýma rukama nerozsápali, ale rozsah masakru v mžiku překročil počet obětí pogromu a v řádu týdnů ho navýšil dvacetinásobně. Samozřejmě se šířily falešné zprávy, počty mrtvých oznamovalo nevěrohodné Hamásem ovládané ministerstvo zdravotnictví, které všechny padlé prezentovalo jako civilisty,

i když mezi nimi byli i bojovníci z brigád Izz ad-Dína al-Kassáma... Lepší zdroj však neexistoval, novináři měli do Pásma Gazy zakázaný vstup, takže jim nezbylo než údaje přebírat.

V každém případě se rychle prosadil mediální princip reality, bez ohledu na přehánění či manipulaci s informacemi oběma stranami konfliktu. Izrael nese vinu na počtu palestinských obětí prostřednictvím síly vlastní armády. Tím spíše, že má převahu – stíhací bombardéry F-16 a tanky Merkava ostře kontrastují s vozy taženými zvířaty a vystlanými matracemi s vystrašenými dětmi. To utvořilo narativ, který si podmanil srdce a mysl neaktivnější části euroamerické mládeže a bývalému Západu, dnešnímu Severu, zasadil morální ránu. V rámci veřejné debaty by zcela legitimně a se vši naléhavostí měly zaznívat připomínky děsivého rozsahu masakru civilistů v Gaze a jeho odsouzení. Nesmí se ale opomíjet hrůzy pogromu nového typu útoku ze 7. října a otřesný osud rukojmích vězněných v tunelech pod Gazou. Uvažování o tragédii se však roztránilo do té míry, že obě strany zavírají oči a odmítají vidět utrpení těch druhých. V této situaci se nedá očekávat nic jiného než dialog hluchých, což brání průběhu budoucího vývoje, který se omezuje na likvidaci protivníka v rámci pokračování vojenských operací, přestože narážejí na své limity. Do očí bijícím příkladem je opakovaný neúspěch rozhovorů mezi Izraelem a Hamásem zprostředkovaných Katar, Egyptem a Spojenými státy po první výměně rukojmích za zajatce v listopadu 2023.

Mezinárodní společenství se snaží nalézt politické řešení, jež by ukončilo válečný konflikt započatý 7. října. Nabízí se znovuotevření dvoustátního řešení, jehož první verze vznikala během mírového procesu v Oslu v roce 1993. Rozhovory tehdy vedla Organizace pro osvobození Palestiny (OOP) Jásira Arafata a izraelská levicová vláda Jicchaka Rabina. Premiéra stály život, když ho 4. listopadu 1995 zabil židovský fanatik, jehož následovníky dnes představují šovinističtí osadníci na Západním břehu Jordánu. Toto řešení pak bylo napadáno jak Netanjahuem, který působí ve funkci premiéra už patnáct let, tak i Hamásem, jenž je od

roku 2007 v Gaze u moci. Mír může nastat jen za předpokladu, že se dnes stejně jako v minulosti najdou cesty, aby na území Palestiny mohly žít oba národy, jak ve dvacátém století mezi dvěma světovými válkami vymezoval mandát Velké Británie s požeňáním Společnosti národů.

Dvoustátnímu řešení se však erupce po 7. říjnu vysmívají ve jménu vzájemně se vylučujících mesiášských nacionalismů válčících o Svatou zemi. Sváry se vyhrocují na symbolicky významném místě. Židé jej nazývají Chrámová hora, na jejímž úpatí se nachází Zeď nářků neboli hebrejsky „Ha-Kotel“. Pro muslimy jde o komplex mešit, kde stojí al-Aksá a svatyně Skalní dóm, a po Mekce a Medíně pro ně představuje třetí nejposvátnější místo. Zradikalizovaní věřící obou vyznání jedním dechem vyhlášují jeho nedotknutelnost za posvátnou, navzájem se obviňují ze znesvěcení, které ospravedlňuje bezbřehé použití násilí vůči nepříteli. Důkazem budiž název „Potopa al-Aksá“, který dal Hamás trestné výpravě ze 7. října. Charakter oběti si vypůjčuje od masakru Izraelitů, spáchaného podle vzoru potopy, kterou seslal Alláh, aby potrestal ty, kdo odmítají přijmout slova Prorokova. Izraelská kontrola nad mešitou představuje v jejich očích svatokrádež, kterou skrz naskrz indoktrinovaní věřící očisťují proléváním židovské krve. Na druhé straně vyhlazení Kanaánců po dobytí Jericha Izraelity pod vedením Jozua, jak se píše v Bibli, ospravedlňuje v očích náboženských sionistů z osad nejen vyhnání Palestinců ze Západního břehu Jordánu, za něž zélóti nahrazují biblickou Judeu-Samaří výslovně darovanou Hospodínem vyvolenému národu, ale i fyzickou likvidaci Palestinců v Gaze. To podpořilo pokračování války v čistě vojenské rovině vedoucí k iluzorní eliminaci protivníka. Tím je labyrintem tunelů chráněný, po zuby ozbrojený Hamás Jahji Sinvára.

Koncem května 2024 se však proti neochvějnému zastání čistě vojensky orientovaného postupu premiérovi Netanjahuovi postavili ministr obrany Joav Galant a náčelník generálního štábu Herzi Halevi. Kladnou odezvu našli v Pentagonu. Jeho nejvyšší

představitelé po americké invazi v březnu 2003 sloužili v Iráku a z neúspěchu boje s povstanci se poučili. Ten byl zpočátku po-
jímán ryze vojensky, ale generál Petraeus podpořil vznik sunnit-
ské administrativy, aby se postavila příznivcům svrženého diktátora
Saddáma Husajna a džihádistickému povstání. Na bitevním poli
v Gaze neúspěch nahlodal politickou podporu, které se premiér
těšil ve jménu účinnosti výhradně vojenského řešení, bez ohledu
na humanitární či morální aspekty. Selhání snižuje důvěryhodnost
Netanjahuovy strategie v rámci jeho celého působení v politice.
Stupňuje se i vnější tlak. Mezinárodní soudní dvůr, jemuž předsedá
libanonský soudce Nawáf Salám, vyzval 24. května Izrael, aby
„s okamžitou platností“ zastavil ofenzívu v Rafáhu. Tamější huma-
nitární situaci označil za „katastrofální“.

Dle vyjádření předsedy Likudu by však jakýkoli mírový
proces s uznaným palestinským státním útvarem nenávratně osla-
bil židovský stát. Násilný průběh druhé intifády (2000–2005), při
níž masivně docházelo k sebevražedným útokům, které se staly
inspirací 11. září, podkopal základy mírového procesu z Osla. Iz-
rael zareagoval dvěma vzájemně se doplňujícími způsoby. Na jed-
né straně dal tehdejší premiér Ariel Šaron vyklidit židovské osady
v Gaze. To podpořilo převzetí moci Hamásem, který se podobně
jako Likud stavěl proti mírovému procesu. Pobřežní pásmo obý-
vané výhradně Palestinci hnutí plně ovládlo. Vyzývalo ke zničení
židovského státu a stále úspěšněji podryvalo autoritu vedení ná-
rodního hnutí OOP. Na druhé straně byla mezi židovským stá-
tem a Západním břehem Jordánu vystavěna oddělující bariéra,
aby bránila pronikání teroristů páchajících sebevražedné atentáty.
Území se rozdrobilo na oblasti pod správou OOP se sídlem v Ra-
malláhu a náboženské sionistické osady podporované Likudem.
K 7. říjnu čítaly na 700 000 osadníků, jejich počet se tedy za dvě
dekády zesateronásobil a Palestinská samospráva zůstala bez-
zubá.. Neschopnost a nepotismus na tomto území doprovází au-
toritářskou vládu osmdesátiletého prezidenta Mahmúda Abbáse,
který pozastavil činnost parlamentu.